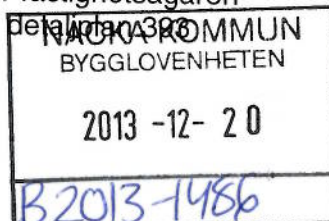

ANTIKVARISKT UTLÅTANDE - FÖRSLAG TILL VERANDATILLBYGGNAD AV STORA KVARNEN VID SALTSJÖKVARN, NACKA

Syfte

Syftet med detta utlåtande är att ur antikvarisk synvinkel kommentera de av fastighetsägaren Elite Hotel föreslagna exteriöra tillägget och ställa det i relation till gällande detaljplan 393 och gestaltungsprogram.

Underlag för bedömning

Plan:

- 1 Kvalitetsprogram för "Nackas norra kust", Nacka kommun 1999-06-14
- 2 Skyddsbestämmelserna (q) i Detaljplan för Saltsjökvärn, fastigheterna Sicklaön 37:2 m.fl, Nacka kommun (DP 393, laga kraft 2006-07-15)
- 3 Gestaltungsprogram tillhörande detaljplan för Saltsjökvärn fastigheterna Sicklaön 37:2, 37:3 m fl, PM 2 april 2006, Nacka Kommun

Byggnad:

- 4 Antikvariskt utlåtande angående Stora kvarnen vid Saltsjökvärn, Nacka. NCC Nyréns 2004-03-17
- 5 Saltsjökvärn - Antikvarisk förundersökning, NCC Nyréns 2004-04-16
- 6 Antikvariskt utlåtande – förslag till fristående paviljong, tillbyggnad till Stora kvarnen vid Saltsjökvärn, Nacka. NCC Nyréns 2006-04-26
- 7 Stora kvarnen vid Saltsjökvärn, Nacka. Ändring till hotell och bostäder. Antikvarisk slutredovisning – PBL, NCC Nyréns 2009-12-22

Aktuellt förslag:

- 8 Marina Tower, Stora kvarnen vid Saltsjökvärn i Nacka. Bygglövshandling för verandatillbyggnad, Sicklaön 37:5. Elite Hotels of Sweden Nyréns 2013-11-15

Förslag och konsekvens

Tidigare har ett fristående tillbyggnadsalternativ i två våningar redovisats och diskuterats. För att överhuvudtaget kunna ta en tillbyggnad i två våningar under övervägande fördes då en idé fram om att göra volymen fristående, endast länkad till kvarnbyggnaden. Det är det alternativet som bedöms och kommenteras i PM 2 till gestaltungsprogram (se ovan). Den justerade detaljplanen 393 utformades på ett sådant sätt att tillbyggnadsalternativet i två våningar skulle kunna genomföras.

Sedan dess har emellertid förutsättningarna förändrats genom att hotelloperatörens behov inskränker sig till en paviljong eller tillbyggnad i en våning.

Volym

Det förslag som här bedöms är en envåningsbyggnad, med takterrass länkad till kvarnbyggnadens två sockelvåningar. Ur antikvarisk synvinkel är det en fördel att den volym som läggs till blir avsevärt mindre.

Fasad

Fasaden är av glas med rundade former i båda ändarna. Den rundade formen fungerar väl som en till kvarnens kubiska former kontrasterande organisk form. Härigenom tydliggörs vad som är befintligt och vad som är tillägg.

Uttrycksmässigt balanserar tillbyggnaden mötet mellan form och funktion. Samtidigt som den utgör ett funktionellt tillägg till den befintliga restaurangen i gatuplanet och hotellets konferensavdelning på Våning 1 tr, är den en arkitektonisk solitär framför den mäktiga Kvarnen. En solitär som genom sin transparens i fasadernas glas och överljus i lanterninerna tydligt låter Kvarnens sockel fortsätta vara visuellt tydligt från gatan - en aspekt som talar för förslaget och ytterst uppnås i utförandet genom valet av ett järnfattigt glas, av typen opti-white för glasningen. En glastyp som saknar egen kulör. Kompletteringar i form av dörrar och beslag färgsätts i samma kulör som stommen i tillbyggnaden vilket ger ett lugn och en enhetlighet i det totala uttrycket.

Höjd

Byggnadens höjd sänks till omkring hälften jämfört med det tidigare förslaget. Det betyder att paviljongens takyta når upp, till en höjd mitt på sockelvåningen mellan bottenvåningens fönster och fönstren på våningen 1 tr. Till det kommer dels ett indraget transparent räcke till takterrass, dels ett stålstativ för markis.

Stomme och tak

Tillbyggnaden har en stomme av tunna stålpelare. Stålet är målat i en röd kulör motsvarande befintliga fönster, dörrar och plåtbeslag i Kvarnens fasad. Kulören är tänkt att signalera tillhörighet till samma arkitektoniska "familj" som dessa samtidigt som den nya stommen får en kulör som står självständigt mot den grå sockeln och beskriver tillbyggnadens arkitektur. Byggnadens tak fungerar som terrassbjälklag tillgängligt från hotellets konferensavdelning. Som stativ till solavskärmningen fungerar en stålkonstruktion som är en fortsättning på byggnadsvolymens pellarstomme. Ur antikvarisk synvinkel är det en stor fördel att markisstativet är fristående från Kvarnens fasad och att kulör på stativ och markisväv väljs att på ett diskret sätt harmoniera med den befintliga sockelkulören. På detta sätt kan ett montage av solavskärmning i fasadmur undvikas och sockeln fortsatt kunna upplevas på likvärdigt sätt som i dag.

Utbredning och planform

Det tidigare tvåvåningsförslaget sträckte sig längre österut, förbi hotellets entré och kvarnbyggnadens utskjutande fasaddel. I detta förslag sträcker sig volymen endast fram och ansluter till den utskjutande fasaddelen. Verandatillbyggnadens utbredning är långsträckt längs sockelvåningen, motsvarande sju fönsteraxlar. Den har också en halvrund avslutning åt väster och ett rundat hörn åt nordost. Den antikvariska konsekvensen av den mer begränsade utbredningen och planformen innebär att volymen bättre underornar sig kvarnbyggnaden.

Länken

Förslaget beskriver en mer begränsad volym. Skälet att göra byggnaden fristående och länkad faller därför: av antikvariska skäl är den åtgärden inte längre nödvändig. En begränsad volym kan med fördel ansluta till sockelvåningens fasad där denna också blir en del av rummet.

Möte

För att tillägget inte ska inkräkta på kvarnen och bli självständigt, är mötet mellan volymen och putsfasaden format som en distans där takterrassens bjälklag inte går fram till fasad, annat än på två spänger och vid det utskjutande fasadpartiet. De rundade formerna ansluter inte direkt till fasad utan förmedlas av raka glaspartier. Det betyder att dagsljus uppifrån och från väster når in och belyser kvarnens fasad som kommer att fungera som en viktig rums- och karaktärsskapare på verandan.

Mur

Två fönster i bottenvåningen byggs om till fönsterdörrar med utformning lika fönstren. Tre fönster på våningen 1 tr. byggs om till fönsterdörrar för takterrass. Det innebär att fem fönsterbröstningar rivs.

Sammanfattning

Det från antikvarisk synvinkel eftersträfvade resultatet är en självständigt formad och enkel volym som inkräktar så litet som möjligt på kvarnbyggnaden.

I förslaget presenteras just detta. Verandan är enkel och faller undan genom sina rundade former. Med sin finlemmade detaljering är volymen återhållsam samtidigt som den har en egen karaktär.

Förslaget innebär en påverkan på byggnadens fasadarkitektur genom den motbyggnad i en våning och takterrassarrangemang som görs. Mötet mellan tillbyggnad och befintlig byggnad är emellertid skarpt och kommer sannolikt att upplevas som lätt t.o.m. reversibelt. Den volym som föreslås är trots allt begränsad och har en utbredning som begränsar sig till endast ett fasadparti.

Om tillägget utförs på det redovisade sättet – med hög arkitektonisk verkshöjd och hög kvalitet på utförandet - är det min bedömning att åtgärden uppfyller kraven i PBL 8:13.

Detta dokument är tänkt att fungera som beslutsunderlag vid bygglovgivning.

Urban Nilsson

Byggnadsantikvarie, certifierad sakkunnig kulturvården (k)